

ધોરણ : 5

ગુજરાતી

પાઠ : 2

પર્વત તારા

સભ-અધ્યયનપોશી સોલ્યુશન

(પ્રથમ સત્ર)

અધ્યયન નિષ્પત્તિ :

- G5.1 વાર્તા, ગીતો, કાવ્યો, વર્ણનો, વાતરીત, નાટકો વાંચી અને સમજી શકે છે.
- G5.2 પરિચિત-આપરિચિત પરિસ્થિતિ અને સંવાદો સાંલળી અને સમજી શકે છે.
- G5.4 બાળસાહિત્ય અને પ્રાદેશિક ગીતો, કથાઓ વાંચી, સાંલળી તેને સમજી શકે છે.
- G5.5 વાંચનસામગ્રી તથા દશ્ય-શ્રાવ્ય સાધનો દ્વારા કાવ્યો, વાર્તાઓ, નાટકો અને મુખ્ય વિચારોને જોઈ,
સાંલળી અને સમજી શકે છે.
- G5.11 જોયેલ, સાંલળેલ, અનુભવેલ અને કલ્પના કરેલ બાબતોનું વર્ણન કરી શકે છે.
- G5.12 જિશ્ચાસાપ્રેક પ્રશ્નો પૂછી શકે છે અને પ્રશ્નોના યોગ્ય જવાબ આપી શકે છે.
- G5.14 યોગ્ય વિરામચિન્હો અને માન્ય જોડણી સાથે મરોડદાર લેખન કરી શકે છે.
- G5.25 દરેક પરિસ્થિતિમાં યોગ્ય વાત કે વ્યવહાર કરી શકે છે.
- G5.31 સારી-નરસી બાબતો અંગો ચિંતન કરી યોગ્ય નિર્ણય લઈ શકે છે.

પ્રશ્ન : 1. કૌસમાં આપેલ શબ્દ પરથી પ્રશ્ન બનાવો અને એક શબ્દમાં જવાબ લખો.

1. સંતાકુકડી રમવાની મજા પડે. (શું)

પ્રશ્ન : શું રમવાની મજા પડે ?

જવાબ : સંતાકુકડી.

2. દરિયાનું દિલ વિશાળ છે. (કેવું)

પ્રશ્ન : દરિયાનું દિલ કેવું છે.

જવાબ : વિશાળ

3. કવિએ સરોવરને ઈશ્વરની આંખ કહી છે. (કોને)

પ્રશ્ન : કવિએ કોને ઈશ્વરની આંખ કહી છે.

જવાબ : સરોવરને

4. મેધધનુષ્ય સાત રંગોનું બનેલું હોય છે. (કેટલા)

પ્રશ્ન : મેધધનુષ્ય કેટલા રંગનું બનેલું છે.

જવાબ : સાત

5. સૌને ફૂલોની સુગંધ ગમે છે. (શું)

પ્રશ્ન : સૌને શું ગમતું હોય છે.

જવાબ : ફૂલોની સુગંધ

6. સો વર્ષના ગાળા માટે “શતાબ્દી” શબ્દ વપરાય છે. (ક્યો)

પ્રશ્ન : સો વર્ષના ગાળા માટે કયા શબ્દો વપરાય છે.

જવાબ : શતાબ્દી

પ્રશ્ન 2. વાક્યને અનુરૂપ પંક્તિ કાવ્યમાંથી શોધીને લખો.

1. કવિ કુદરતના કોઈકને કોઈક અંશમાં ઈશ્વરને જુઓ છે.

➤ હે ઈશ્વર! હું તને જોઉ છું, ક્યાંક ક્યાંક ને ક્યાંક

2. ઈશ્વર ઈદ્રધનુષ્યના રંગમાં રમી રહ્યો છે.

➤ મેધધનુષ્યના રંગોમાં તું રમી રહ્યો રળિયાત.

3. આકાશમાં સૂરજ, ચાંદો ને તારા છે તો ધરતી પર આગિયા અને
ભમરા છે.

➤ સૂર્યચંદ્ર ને તારા આલે: અહી અગિયા, ભમરા.

4. ઈશ્વર જાણે કવિ સાથે થખો રમી રહ્યો છે.

➤ સંતાકુકડી રમતો રમતો રહે નજીક કે દ્રો.

5. પોતાની જીવનનૌકા કોણ ચલાવી રહ્યું છે? એવું કવિ ઈશ્વરને પૂછે છે.

➤ એમાં મારી હોડીને આ કોણ હંકારે? તું જ કહે

પ્રશ્ન 3. કુદરતના કેટલાક અંશો ઉદાસ થઈને તમને કશુંક કહે છે તો તમે તમને શો જવાબ આપશો?- લખો.

1. પર્વતઃ મારા ઉપર કેટલાંય બધાં આડ છે. એમાં ઘણાંને તો ફળ પણ આવે છે છતાં કોઈ માણસો તે ખાઈ શકતા નથી.

➤ તમે : તો શું થયું? માણસો નહિ પણ પશુપંખીઓ તો તે ફળો ખાઈ જ શકે છે ને!

2. નદીઃ મારે તો બસ વહેતું જ રહેવાનું હોય છે. હું તો બહુ થાકી જાઉં છું. મારે કોઈ એક જ ગામમાં રહેવાનું હોત તો મને કેવી મજા પડત!

➤ તમે : તો શું થયું? દરેક ગામમાં ફરીને બધાં ને પાણી પૂરું પાડવાની કેવી મજા આવે છે ને!

3. સરોવરઃ આ નઈને તો વહેવું જ નથી ગમતું એમ એ કહે છે. મને તો એમ થાય કે હું જો વહેતું વહેતું છેક દરિયા સુધી જતું હોત તો કેવું સારું હોત! પણ હું તો જ્યાં છું ત્યાંનું ત્યાં જ રહું છું.

➤ તમે : તો શું થયું ? તારા પાણીનો ઉપયોગ પશુ-પક્ષી અને મનુષ્ય કરી શકે છે ને!

4. દરિયોઃ આટલી બધી નઈઓ મારામાં આવીને ભળી જાય છે. તો ય મારું પાણી તો ખાડું ને ખાડું જ રહે છે. મને તો મારું ખાડું પાણી ન ગમે.

➤ તમે : તો શું થયું? તારા ખારા પાણીના લીધે જ મીઠું બને છે, અને અગરીયા પોતાનું જીવન ગુજરાન ચલાવે છે.

5. વૃક્ષો: અમે બધાંને ફળકૂલ ને બીજું ય ઘણું બધું આપીએ છીએ છતાં માણસો આવીને મારા સગાસંબંધી અને મિત્ર વૃક્ષોને કાપી નાખે છે.

➤ તમે : તો શું થયું? થોડા સમય પછી ટ્રંક સમયમાં એજ માણસોને ઓફિસિઝન ની જરૂર પડશે ત્યારે તું નહીં હોય તો શું થશે માણસોનું!

6. પાણી હું તો દરેક જીવને જીવવા માટે ખૂબ જ જરૂરી છું. મારા વિના તો કોઈ જીવી જ ન શકે, પણ આ એક માણસજાત જ એવી છે કે મારો બગાડ કરે છે અને મને પ્રદૂષિત કરે છે.

➤ તમે : તો શું થયું? જ્યારે પાણી ખૂટી જશે ત્યારે માનવી પાણી વગર શું કરશે પાણી જ નહીં હોય. તો કેવી રીતે તે જીવી શકે!

પ્રશ્ન 4. કવિ પર્વત, નદી, સરોવર, દરિયો, વૃક્ષો, સૂર્ય, ચંદ્ર, તારા, પાણી, પક્ષી, જીવજંતુઓ વગેરે જેવા કુદરતના અંશોમાં ઈશ્વરને જુઓ છે. તમે જ્યારે આ અંશો જુઓ છો ત્યારે તમને શા વિચાર આવતા હોય છે ? - કોઈ એક અંશ વિશેના તમારા વિચારો લખો.

હું વૃક્ષ ને જોવું છું. ત્યારે મને પણ વૃક્ષોમાં ઈશ્વર દેખાય છે. વૃક્ષોની ડાળીઓ, પાંદડાં અને તેમના ફળ અને ફૂલો દરેક મનુષ્યને ઉપયોગી છે.

વૃક્ષો આપણને અનેક રીતે ઉપયોગી છે તે આપણને ઠંડક અને છાયડો આપે છે. વરસાદ લાવવામાં મદદરૂપ થાય છે. તે આપણને ઘણી બધી ઔષધિઓ પણ આપે છે.

ઇમારતી લાકડું પૂરું પાડે છે. વૃક્ષો ના હોથ તો આ પૃથ્વી
નું શું થાત આપણે વૃક્ષો બચાવવા જોઈએ અને વાવવા જોઈએ જેથી
આવનારી પેઢીને વરસાદ, ઓક્સિજન અને શુદ્ધ હવા મળી રહે તે માટે પણ
વૃક્ષો એટલા જ ઉપયોગી છે. પણ હાલની પરિસ્થિતિ અને વૃક્ષોની ઘટતી જતી
સંખ્યા થી આપણાને ઘણું બધું નુકસાન થઈ રહ્યું છે. માટે વૃક્ષો વધારે વાવવા
જરૂરી છે. વૃક્ષ હશે તો જ વરસાદ પડશે અને તેનાથી ઓક્સિજન પણ મળી
રહેશે વૃક્ષો આપણા મિત્રો છે તને કાપવા ના જોઈએ.

પ્રશ્ન 5. તો શું થાય? - વિચારો અને લખો.

1. જો નદી આપણને પાણી આપવાની ના કહી એ તો...

➤ મનુષ્યને જીવનજરૂરી મીઠું પાણી મળવું મુશ્કેલ થઈ જાય.

2. જો દરિયો પોતાનું બધું પાણી મીઠું કરી એ તો...

➤ દરિયો પોતાનું બધું જ પાણી મીઠું કરી એ તો આપણા માટે મીઠું મેળવવું મુશ્કેલ બની જાય.

3. જો અનેક વધો સુધી વૃક્ષો ઊરે જ નહિ એ તો...

➤ આપણને ઘોરાક, ઓક્સિજન અને સ્વાષ હવા ન મળે.

4. જો સૂર્ય સાવ શીતળ થઈ જાય, તેનામાં બિલકુલ પ્રકાશ જ ન રહે તો...

➤ આપણે જીવન જીવી ના શકીએ પૃથ્વી પર ગરમીનું પ્રમાણ ખૂબ જ ઘટી જાય તેના કારણે પશુ-પક્ષી અને મનુષ્યનું જીવન ખોરવાઈ જાય છે.

5. જો બધાં જ જીવજંતુઓ આપણી ધરતી પરથી ગાયબ થઈ જાય તો....

➤ જીવજંતુઓ એ પક્ષીઓ નો આહાર છે. જો જીવજંતુઓ ના હોય તો પક્ષીઓને આહાર ના મળે અને ઘણા પક્ષીઓ નાશ પામે અને આહારશુંખલા (આહારકડી) માં વિક્ષેપ પડે છે.

પ્રશ્ન 6. ઘોટા શબ્દ છેકી વાક્ય ફીથી લખો.

1. શ્રવણને દશરથ રાજનું સાર | શર વાગ્યું.
 2. કોયલ મધુર સૂરમાં / શૂરમાં ગિતો ગાય છે.
 3. નિધિના કેસ | કેશ ઘણા લાંબા છે.
- શ્રવણને દશરથ રાજનું શર વાગ્યું.
- કોયલ મધુર સૂરમાં ગિતો ગાય છે.
- નિધિ ના કેશ ઘણા લાંબા છે.

4. પાણે સાત / શત્રુ રૂપિયાની સરત શરત લગાવી.
- પાણે સાત રૂપિયા ની શરત લગાવવી.
5. બધા જ વિદ્યાર્થીઓ દસમા ઘોરણમાં પાસ / પ્રાંત થઈ ગયા.
- બધા જ વિદ્યાર્થીઓ દસમા ઘોરણમાં પાસ થઈ ગયા.

પ્રશ્ન 7. કોષ્ટકમાંથી સમાનાથી અને વિરુદ્ધાથી શબ્દ શોધો અને O કરો, લખો

કા	અ	જ	વા	ંગુ	જિ
ળો	ંગુ	લો	વુ	ઘુ	પુ
આ	કા	શ	વ્ય	છા	ંગુ
ગો	સા	ગ્ર	શ્વ	ન	સાં
ંગુ	ગ્ર	મૈ	ગો	થી	ક
ધ	ર	દી	ટા	ન	ંગુ

સમનવી શબ્દો :

- (1) આંખ = લોચન
- (2) દરિયો = સાગર
- (3) ફૂલ = પુષ્પ
- (4) આલ = આકાશ

વિરુદ્ધવી શબ્દો :

- (1) પહોળું × સાંકડું
- (2) આકાશ × ધરતી
- (3) નજીક × દૂર
- (4) અંધારું × અજવાણું

Thanks

For watching